

ПРОФІЛІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, 2023

місто Київ



Центр громадського здоров'я

Ресурси охорони здоров'я. Діяльність закладів охорони здоров'я

Кількість постійного населення м. Києва області станом на 1 січня 2022 року (наявні офіційні дані) становила 2 910 994 особи, що складало 7,1 % від загального населення України.

Із наведених даних тільки частка числа лікарняних закладів (5,2 %) менша за частку населення регіону. Частки решти показників (загальне число ліжок – 7,49 %, загальна чисельність лікарів – 10,21 %, загальна чисельність середнього медперсоналу – 7,13 %) помітно або на багато вищі за частку населення регіону, що говорить про відносно добру забезпеченість регіону в сфері охорони здоров'я.

Помітне та/або суттєве перевищення частки майже всіх показників ресурсів закладів охорони здоров'я над часткою населення можна столичним характером регіону та віддаленістю регіону від лінії бойових зіткнень армій ЗСУ та рф.

Показник	Україна	м. Київ	%
Кількість населення	40 997 698	2 910 994	7,10
Число лікарняних закладів	1 096	57	5,20
Загальне число ліжок	228 351	17 108	7,49
Число закладів, які надають амб.-поліклінічну допомогу	2 307	87	3,77
Число амб.-поліклінічних закладів, які мають денні стаціонари	1 202	32	2,66
Число ліжок в денних стаціонарах	32 904	758	2,30
Проліковано хворих в денних стаціонарах	1 203 745	47 683	3,96
Кількість викликів швидкої медичної допомоги	4 660 255	527 945	11,33
Загальна чисельність лікарів (без зубних)	133 237	13 601	10,21
Загальна чисельність середнього мед.персоналу	229 368	16 343	7,13

Питома вага показників регіону в Україні за 2023 р., %

Підсумки пандемії COVID-19 в Україні та регіоні 2020-2023 роках

З березня 2020 по червень 2023 року як в цілому в Україні, так і в м. Києві області тривала пандемія COVID-19. За цей період в регіоні було зареєстровано

519 637 підтверджених випадків цієї інфекції або 9,34 % від всіх випадків в Україні, що трохи перевищує частку населення області в структурі населення країни. Це може вказувати як на дещо більшу природну інтенсивність циркуляції збудника в регіоні, ніж в середньому по Україні, так і на більш якісні заходи з виявлення випадків COVID-19.

Щодо кількості померлих, то в регіоні % померлих помітно переважає % населення регіону в структурі населення країни, але летальність в регіоні (1,83 %) відповідно менше від летальності в цілому по Україні (2,02 %).

Примітним є те, що летальність медпрацівників в регіоні в 1,2 разів менша, ніж відповідний загально-український показник.

Показник	Україна	м. Київ	Питома вага, %
Кількість підтверджених випадків COVID-19, всього	5 562 748	519 637	9,34
Померло від COVID-19, всього	112 481	9 532	8,47
Летальність сукупного населення від COVID-19, %	2,02	1,83	–
Кількість випадків COVID-19 серед медпрацівників	154 637	114 08	7,38
Кількість померлих від COVID-19 серед медпрацівників	1 256	79	6,29
Летальність медпрацівників від COVID-19, %	0,81	0,69	–
Питома вага (%) щеплених від COVID-19 серед тих, хто захворів з початку вакцинації	17,1	10,4	–

Найбільш поширені інфекційні захворювання регіону

Групою інфекційних захворювань з найбільшими показниками реєстрації як в Україні, так і в м. Києві є ГРВІ, які помітно перевищують показник України (на 21,6 %). Серед інших респіраторних інфекцій в 2023 році в області високі показники мали грип (вдвічі вище), вітряна віспа та скарлатина (на третину більше), ніж в цілому в Україні. Стан захворюваності на кишкові інфекції у м. Києві був гірший (на 70 % більше), ніж в цілому в Україні, тільки по зоонозним сальмонельозам.

Зоонозна хвороба Лайма вдвічі більше показника України, а лептоспіроз – в 6,2 рази більше. Аскаридоз в регіоні має показник захворюваності на 25 % менший, ніж в цілому в Україні.

Інфекції	Україна, на 100 тис. нас.	м. Київ, на 100 тис. нас.
ГРВІ	12 749,45	15 491,34
Грип	32,41	97,60
Вітряна віспа	96,64	120,92
Скарлатина	25,48	39,54
ГКІ встановленої етіології	52,93	35,80
ГКІ невстановленої етіології	70,01	61,94
Інші (зоонозні) сальмонельози	10,76	17,90
Ротавірусний ентерит	7,32	5,36
Хвороба Лайма	11,98	20,75
Лептоспіроз	1,06	0,17
Аскаридоз	40,56	30,02

Захворюваність в регіоні та в Україні за 2023 р.

Спалахи інфекційних захворювань в Україні та регіоні в 2023 р.

Кількість спалахів інфекційних захворювань в 2023 році у м. Києві становить 20,31% від їх загальної кількості в Україні, що є майже на втричі більше частки населення регіону від загальної кількості населення України (7,1 %), але питома вага кількості випадків в межах зафіксованих спалахів становить 14,04 %, що є більшим від частки населення України вдвічі.

Середня кількість випадків на 1 спалах (6,77) в регіоні вдвічі більше від показника України (9,8). Таким чином, інтенсивність спалахів інфекційних хвороб у м. Києві суттєво відрізнялась від загальної в Україні в гірший бік.

Звертає на себе увагу та обставина, що відсоток лабораторно підтверджених випадків інфекційних хвороб в межах спалахів в регіоні становив 94,30 %, тобто суттєво більше, ніж загальноукраїнський показник (78,3%).

Показник	Україна	м. Київ	Питома вага, %
Кількість спалахів, всього	64	13	20,31
Кількість випадків в межах зафіксованих спалахів	627	88	14,04
Середня кількість випадків на 1 спалах	9,80	6,77	–
Захворюваність на 100 000 населення в межах спалахів	1,53	2,97	–
Лабораторно підтвержені випадки інфекційних хвороб у межах спалахів, %	78,30	94,30	–
Питома вага спалахів кишкових інфекцій, %	89,10	100,00	–

Соціально значущі інфекційні хвороби

Туберкульоз (ТБ)

В 2023 році у м. Києві захворюваність на туберкульоз (нові випадки + рецидиви), смертність від нього, дитяча захворюваність на ТБ, захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ-інфекцією були суттєво меншими, ніж в цілому в Україні. Загалом менші показники інцидентності та смертності в області в порівнянні із загальними по Україні показниками відносно добре корелюють з тим фактом, що показники ефективності лікування ТБ перевищують в місті Києві аналогічні загальнонаціональні показники і були в межах від 70,6 % до 83,4 % в області проти 63,2–77,5 % в Україні.

Показник	Україна	м. Київ
Захворюваність на ТБ (нові випадки+ рецидиви), на 100 тис. нас.	48,4	33,3
Захворюваність на ТБ у поєднанні з ВІЛ (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. населення	8,2	6,5
Захворюваність на ТБ серед дітей віком 0-14 років (нові випадки+рецидиви), на 100 тис. нас.	10,4	3,3
Смертність від ТБ сукупного населення, на 100 тис. нас.	6,9	4,0
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ), %	77,5	83,4
Ефективність лікування (нові випадки + рецидиви ТБ/ВІЛ), %	64,5	76,9
Ефективність лікування (МЛС-ТБ), %	63,2	70,6

Показники ТБ у м. Києві та Україні за 2023 р.

ВІЛ/СНІД

В 2023 році в м. Києві на обліку знаходилось 18 800 осіб з ВІЛ-інфекцією, з яких 1 168 було вперше виявлено у цьому ж році, що становить відповідно 11,94 % та 9,04 % від показників по Україні.

Кількість нововиявлених хворих на СНІД становить 208 осіб, тобто 6,21 % від показника по Україні. Слід зазначити, що у 2023 році число нових смертей від СНІДу в області становило 139 випадків. Це 8,1 % від всіх випадків смертей безпосередньо від СНІДу по всій Україні.

Показник	Україна	м. Київ	%
Кількість населення	40 997 698	2 910 994	7,10
Число нових випадків ВІЛ-інфекції	12 914	1 168	9,04
Число нових випадків СНІДу	3 351	208	6,21
Число нових смертей від СНІДу	1 717	139	8,10
Кількість ЛЖВ на обліку	157 435	18 800	11,94

Питома вага показників м. Києва та України за 2023 р., %

Вірусні гепатити

В 2023 році у м. Києві було зареєстровано 689 випадків вірусних гепатитів, що становить 6,93 % від показника по Україні. В структурі переважну більшість становить хронічний вірусний гепатит – 78,2 %. Гострі гепатити А, В, С та інші гепатити складають 10,7 %, 5,4 %, 4,8 % та 0,9 % відповідно.

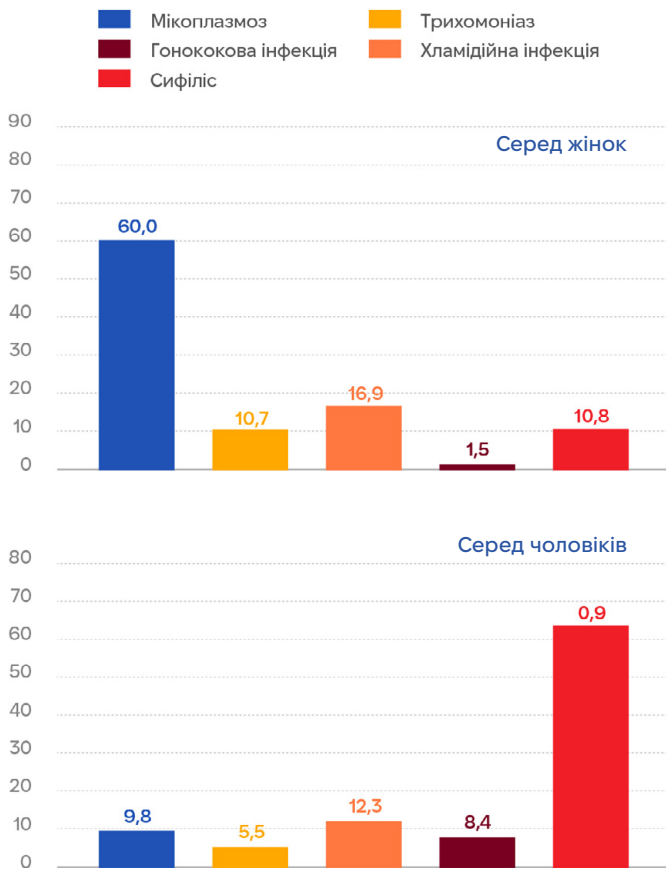


Структура захворюваності на вірусні гепатити у 2023 р., %

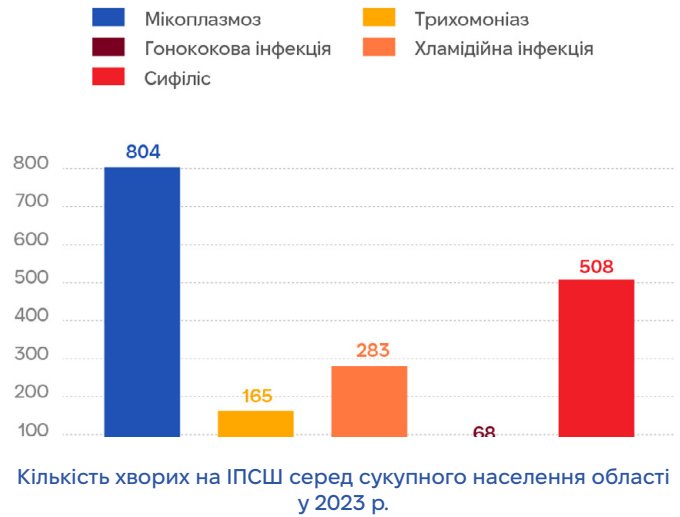
Інфекції, що передаються статевим шляхом (ІПСШ)

В 2023 році у Вінницькій області було зафіксовано 1828 випадків захворювання на п'ять ІПСШ-нозологій серед сукупного населення, з яких більше 98 % припадає на дорослих (18 років+). Найбільше (804 особи) захворіли на уrogenітальний мікоплазмоз, що становить 44,0 % від усіх випадків ІПСШ.

Найбільше випадків ІПСШ було зареєстровано серед жінок – 1245 випадків проти 583 серед чоловіків. У чоловіків найчастіше реєструвався сифіліс (64,0 %), а у жінок найчастіше – мікоплазмоз (60,0 %).



Структура захворюваності на ІПСШ у 2023 р., %

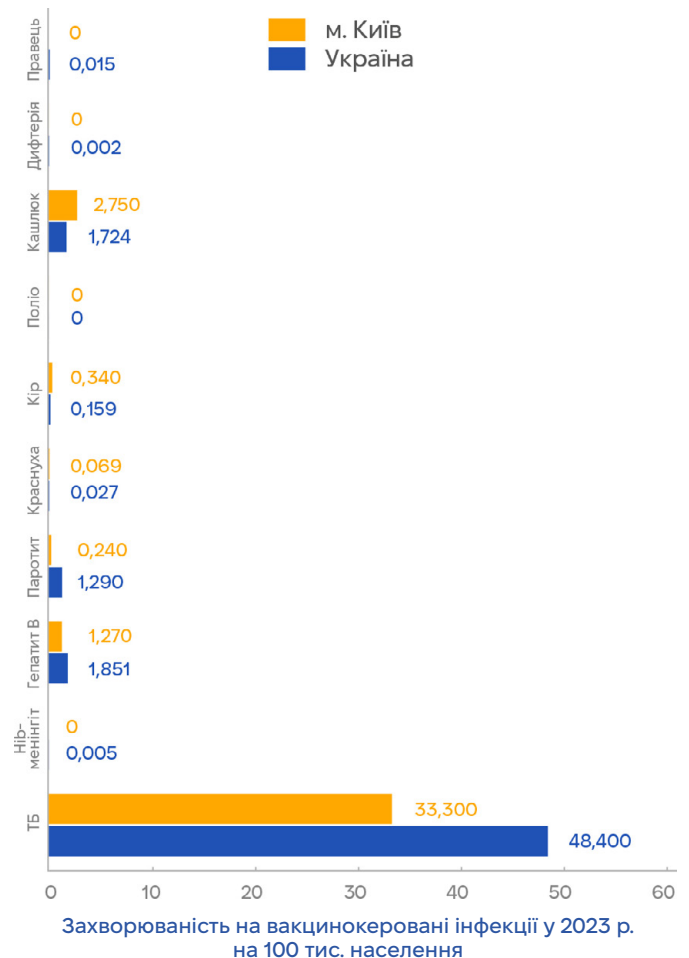


Кількість хворих на ІПСШ серед сукупного населення області у 2023 р.

Захворюваність на вакциновані інфекції в 2023 році

В 2023 році м. Києві епідемічна ситуація з вакцинованих інфекцій найбільш несприятливою була по туберкульозу, але показник захворюваності в регіоні був на 26,3 % меншим за загальний показник по Україні.

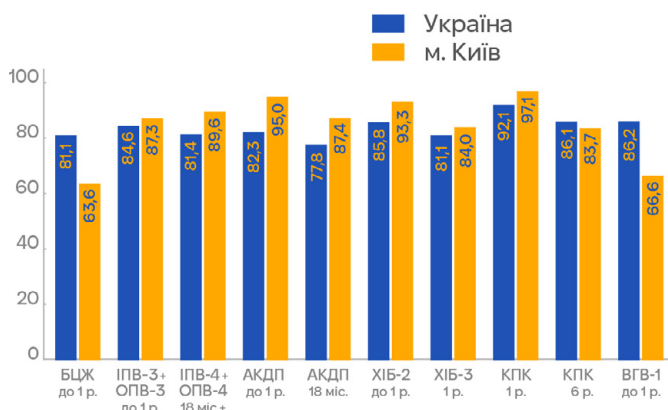
Щодо інших вакцинованих інфекцій, то ситуація в області є відносно сприятливою: захворюваність на НіВ-менінгіт, поліомієліт, дифтерію та правець була нульовою. Щодо гепатит В й паротиту, то захворюваність була в декілька разів меншою, ніж в Україні в цілому, кір, краснуха та кашлюк дещо перевищували загальнонаціональні показники, але показники при цьому були невисокі.



Захворюваність на вакциновані інфекції у 2023 р. на 100 тис. населення

Вакцинація

Порівняно із загальними показниками в Україні в м. Києві досить високі показники охоплення щепленнями: показники 7 з 10 позицій по охопленню щепленнями перевищували загальнонаціональні, з яких 3 перевищували 90 %, але при цьому охоплення БЦЖ та ВГВ-1 становили відповідно лише 63,6 % та 66,6 %.



Охоплення щепленнями у 2023 р., %

Злоякісні новоутворення

В 2023 році у м. Києві на обліку перебувало 116 478 хворих на злоякісні новоутворення, що становить 9,72 % від кількості по Україні. В 2023 році було виявлено 9 887 випадків захворювань на злоякісні новоутворення, що становить 8,29 % від кількості хворих, що перебували на обліку в регіоні. Серед виявлених нових випадків захворювань переважали жінки (55,9 % проти 44,1 % у чоловіків), але серед померлих кількість чоловіків (49,27 %) була майже однаковою з кількістю жінок (50,73 %).

Натомість в регіоні смертність від злоякісних новоутворень серед чоловіків (89,93 на 100 тис. населення)

помітно переважала смертність серед жінок (79,23 на 100 тис. населення), що, ймовірно, може вказувати на більш пізні звернення чоловіків за медичною допомогою. Обтяжуючим фактором для лікування є виявлення злоякісних новоутворень на пізніх стадіях, так в області на 3-й і 4-й стадіях у 2023 році було виявлено 19,5 % нових випадків (один з найменших в Україні).



Кількість хворих на злоякісні новоутворення та померлі у 2023 р.

Розлади психіки внаслідок вживання психоактивних речовин

В 2023 році в м. Києві під наглядом перебувало 37 812 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин, з яких 4 332 особи були охоплені відповідним лікуванням (11,46 %). В регіоні в етіологічній структурі хворих під наглядом переважали особи, які вживали алкоголь (60,21 %), опіоїди (20,98 %), інші психоактивні речовини (13,22 %) та канабіоїди (5,59 %). В 2023 році у м. Києві вперше взято під нагляд 1 756 осіб з розладами психіки та поведінки від уживання психоактивних речовин. В етіологічній структурі виявлених хворих переважали особи, які вживали алкоголь (42,48 %), інші психоактивні речовини (29,21 %), канабіоїди (3,64 %) та опіоїди (24,66 %).

Через уживання:		Взято під нагляд з уперше встановленим діагнозом	% серед вперше виявлених в етіологічній структурі	Перебуває під наглядом на кінець звітного року	% в етіологічній структурі серед осіб, що перебувають під наглядом	Охоплені лікуванням, усього	% охоплених лікуванням серед осіб під наглядом
алкоголю всього	Україна	3 8312	76,08	441 862	82,66	170 073	38,49
	Область	746	42,48	22 767	60,21	2 003	8,80
опіоїдів всього	Україна	4 791	9,51	46 306	8,66	22 854	49,35
	Область	433	24,66	7 932	20,98	886	11,17
канабіоїдів всього	Україна	1 409	2,80	14 333	2,68	4 217	29,42
	Область	64	3,64	2 115	5,59	94	4,44
інших психоактивних речовин – всього	Україна	5 845	11,61	32 022	5,99	12 031	37,57
	Область	513	29,21	4 998	13,22	1 349	26,99
разом	Україна	5 0357	100	534 523	100	209 175	39,13
	Область	1 756	100	37 812	100	4 332	11,46

Етіологічна структура розладів психіки та поведінки від вживання психоактивних речовин, 2023 р.

Репродуктивне здоров'я жінок

В 2023 році у м. Києві було зафіксовано 19 637 пологів та народилося живими в лікарняних закладах 19 966 дітей, що становить відповідно 11,0 % та 11,12 % від кількості пологів і народжених в Україні. Материнська смертність в області становила 6,06 % від загальноукраїнської (в інтенсивних показниках 10,02 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні).

Малюкова смертність дітей у віці до 1 року в області склала 139 випадків (10,33 %) від 1 345 випадків по усій Україні або 6,96 дітей на 1 000 народжених живими проти 7,49 на 1 000 народжених живими загалом по Україні. Онкологічна захворюваність на найбільш поширені хвороби жіночої репродуктивної сфери в області реєструвалась наступним чином: рак жіночої молочної залози – 1 445 випадків, рак жіночих статевих органів всіх локалізацій – 1 076 випадків, в тому числі рак шийки матки – 205 випадок (або відповідно 11,5 %, 8,74 % та 6,92 % від кількості хворих в Україні).

Показник	Україна	м. Київ	%
Пологів всього	178 468	19 637	9,03
Материнська смертність	33	2	24,24
Абортів всього	42 683	4 140	5,73
Народилось дітей живими в лікарняних закладах	179 611	19 966	9,06
Померло дітей у віці до 1 року	1 345	139	9,89
Захворіло на рак жіночої молочної залози	12 568	1 445	7,69
Захворіло на рак жіночих статевих органів (всі локалізації)	12 311	1 076	7,94
В тому числі захворіло на рак шийки матки	2 964	205	7,12

Резюме/рекомендації

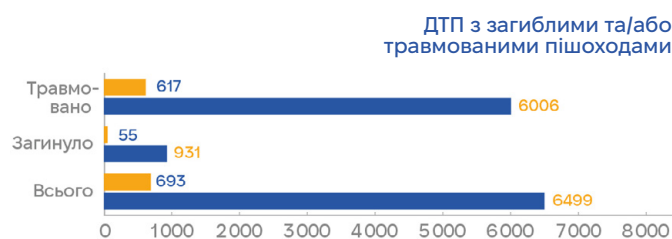
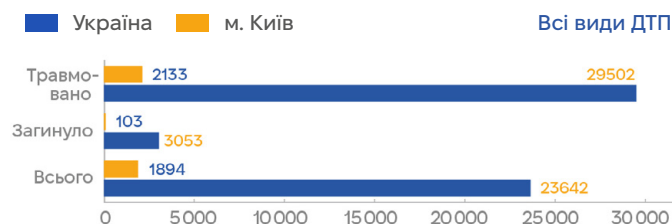
Місто Київ достатньо непогано забезпечена медичною інфраструктурою та медичними кадрами (тільки частка числа лікарняних закладів (5,2 %) менша за частку населення регіону). Частки решти показників, в т. ч. загальне число ліжок (7,49 %), загальна чисельність лікарів (10,21 %), загальна чисельність середнього медперсоналу (7,13 %) помітно або на багато вищі за частку населення регіону (7,1 %), але тягар на систему громадського здоров'я має відчутну тенденцію до зростання у зв'язку з повномасштабною війною з РФ.

За підсумками пандемії COVID-19 вклад м. Києва в загальний показник зареєстрованих випадків (9,34 %) та смертей від COVID-19 (8,37 %) суттєво перевищують частку кількості населення та забезпеченості регіону медичною інфраструктурою та медичними кадрами. Летальність сукупного населення регіону від COVID-19 (1,83 %) відчутно менше від загальноукраїнського показника (2,02 %). Загалом епідемічна ситуація по COVID-19 може вказувати на необхідний рівень готовності медичної інфраструктури до пандемічних загроз, але є необхідність у розвитку та подальшому вдосконаленні

ДТП та їх наслідки

В 2023 році у Вінницькій області було зафіксовано 1 894 ДТП з загиблими та/або травмованими особами (8,0 % від всієї кількості по Україні), в яких травмовано 2 133 особи і загинуло 103 особи, що становить 7,2 % і 3,4 % відповідно від кількості по Україні.

Всього 639 ДТП зафіксовано із загиблими та/або травмованими пішоходами (9,8 % від всієї кількості по Україні), в яких загинуло 55 та травмовано 617 пішоходів. Всього 60 ДТП було скоєно з вини пішоходів (8,6 % від всієї кількості по Україні). В цих ДТП загинуло 0 та 63 особи травмовано.



протипандемічного потенціалу системи громадського здоров'я області.

Профіль захворюваності регіону на найпоширеніші, зокрема, респіраторні інфекції (ГРВІ, вітряна віспа, скарлатина) вказує на відчутне перевищення показників в порівнянні з показниками сукупного населення України. Стан захворюваності на найпоширеніші кишкові інфекції у м. Києві був гірший (на 70 % більше), ніж в цілому в Україні, тільки по зоонозним сальмонельозам, але інтенсивність спалахів інфекційних хвороб (20,31 % всіх спалахів в Україні) у м. Києві суттєво відрізнялась від загальної в Україні в значно гірший бік. Зоонозна хвороба Лайма вдвічі більше показника України, а лептоспіроз – в 6,2 рази більше. Аскаридоз в регіоні має показник показник захворюваності на 25 % менший, ніж в цілому в Україні.

Отже, при плануванні в регіоні протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найпоширеніших інфекційних хвороб потрібно враховувати строкатість проявів епідемічного процесу та застосовувати диференційований підхід.

В 2023 році у м. Києві захворюваність на туберкульоз, смертність від нього, дитяча захворюваність на ТБ, захворюваність на ТБ + ВІЛ-інфекція були суттєво меншими, ніж в цілому в Україні. Показники захворюваності інших соціально значущих інфекцій (ВІЛ/СНІД, вірусні гепатити, ІПСШ) мають суттєве перевищення в порівнянні з Україною. Враховуючи, що в Україні загалом наявні високі показники захворюваності на ці соціально небезпечні інфекційні хвороби, то це вимагає впровадження нових та посилення вже існуючих профілактичних програм для зменшення захворюваності та тягаря соціально значущих інфекцій для населення області.

В м. Києві досить високі показники охоплення щепленнями: показники 7 з 10 позицій по охопленню щепленнями перевищували загальнонаціональні, з яких 3 перевищували 90 %, але при цьому охоплення БЦЖ та ВГВ-1 становили відповідно лише 63,6 % та 66,6 %. Отже, в м. Києві необхідні заходи для підвищення охоплення щепленнями дітей.

Близько 19,5 % злоякісних новоутворень в області виявляється на пізніх стадіях, що також потребує вжиття заходів з покращення виявлення онкозахворювань

системою охорони здоров'я регіону, оскільки раннє виявлення злоякісних новоутворень збільшує шанси на успішне лікування та збільшує виживання хворих.

Враховуючи те, що серед розладів психіки внаслідок вживання психоактивних речовин в області в етіологічній структурі хворих переважали особи, які вживали алкоголь (60,21 %), то першочергово необхідним є лікування та реабілітація осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання саме алкоголю.

Не зважаючи на те, що материнська смертність в області була суттєво меншою за загальноукраїнський показник (10,02 на 100 000 новонароджених проти 18,37 на 100 000 новонароджених загалом в Україні), а маюкова смертність дітей у віці до 1 року в області також була менше загальноукраїнської (6,96 дітей на 1000 народжених живими проти 7,49 загалом по Україні), доцільним все ж таки є інтегрування в діяльність первинної ланки охорони здоров'я послуг з планування сім'ї, антенатального догляду.

Для зменшення кількості ДТП та травмованих і/або загиблих в них та підвищення безпеки на дорогах потрібна роз'яснювальна робота серед населення та/або проведення інших відповідних заходів.

Список скорочень

ГРВІ	гострі респіраторні вірусні інфекції	ДТП	дорожньо-транспортна пригода
ГКІ	гострі кишкові інфекції	КПК	кір, паротит, краснуха (вакцина)
ТБ	туберкульоз	АКДП	Адсорбована коклюшно-дифтерійно-правцева (вакцина)
ІПСШ	інфекції, що передаються статевим шляхом	БЦЖ	Бацила Кальмета-Жерена (вакцина)
НіВ(ХІВ)	Інфекція, що викликається <i>Haemophilus influenzae type b</i>	ІПВ	Інактивована поліомієлітна вакцина
ВГВ	Вірусний гепатит В	ОПВ	Оральна поліомієлітна вакцина

В даній публікації були використані дані:

Центру громадського здоров'я МОЗ України


Державної служби статистики України

Національного канцер-реєстру України

Департаменту патрульної поліції Національної поліції України

Державної служби України з питань праці

 www.phc.org.ua

 www.ukrstat.gov.ua

 www.ncru.inf.ua

 www.patrolpolice.gov.ua

 www.dsp.gov.ua